HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לרבי מאיר דאמר קידושין פסלי חופה. נלמ קידושין גמי פסלה: חופה מינה קושה נלמ כסף מו שטר מו קידושי ביאה כדאיתא נפ"ק דקדושין (דף ה:): **נישאו.** לכהן זו וזו ומתי זו וזו כשרות ופסולות: **מכלל דנישאו ממש.** נצעילה נתמיה וכי ביאה נפסולה מי מיכא למ"ד נלמ פסלה מתרומה דבי נשא נלמ פירושי קא מפרש ניסאו כיון שנכנסו לחופה ולא נבעלו: **חולנית מצלו רו'.** דחופה לא פסלה: **אין חופה מהילתה.** אם בא ישראל היה ומליבא דמשנה מחרונה דתנן (כתובות דף מז.) ב"ד של מחריסה אמרו אין הפשה חולנת נתרומה עד שתכנס לחופה ומתר ר' ישמעאל חופה פסולה אינה מאכלת וה"ה ביאה. מדמקים חופה לביאה משמע דאם בא כהן היא חופה פסלתה כביאתה: **ממתני'.** למסכת סוטה(ט): **אמן.** אמן תרי זימני לרבות כל הני: **שומרת יבם וכנוסה.** כלומר ואם היתה יבמתו וכנסה היבם משקה אותה ומשביעה לה על סתירה שנסתרה בעודה שומרת יבם ומיס נודקין אותה על סתירה דהא מי זנחי בעודה שומרת יבם אסורה עליו וכר' עקיבא מוקמינן לה בפסכת סוטה (דף יח:): **למאר** אין קידושין תופסין בחייבי לאוין דמשוי לה יבמה לשוק כשאת אים וכי היכי דאשת אים מיתסרא לגברא בזנות שומרת יבם נמי מיתסרא לחיבמה וכיון דמיתסרא עליה בא קיטי היא: **דקני נה.** קינא לה והתרה בה אל תסתרי עם אים פלוני: **לא שוסות.** דבעינן שתת לחיבה(י): **ולא נוטלת לכוסה.** אם קינא לה ונסתרה שהיא גרמה לאסור את עלמה עליו: **אלא דקני לה כשהיא ארוסה וקא חיסתרה.** בחירוסיה ונשאה ומשקה לה: **ומי נדקי לה והתניא רו': מנוקה מעון.** אלא בא לאחר שנסתרה שהתורה אסרתה עליו דכתיב (במדבר ה) והיא נטמאה: **ום"ש.** מדמשקה לה יש חופה לפסולות וקרינן ביה שת חופה לחיבה דקני לה חופה ואף על גב דלא חזיא לניאה להא אסורה לו משנסתרה: **אמר רבא והסכרא דהא מסני' מהרלתא היא והא כי אתא אביי אשכחיה דקא מיכי אתא כו': שבא עליה אחרה בביא אחיה.** קודם שתירה ועשתה מתרלתא היא: **ופרכינן דכוותה גבי שומרת יבם שבא עליה.** לשם זנות בעית תמיה בשלמותה והדר קינא לה ואיסתתרה וכשכיסה לחופה ולא נבעלה ומשקה לה ומשביעה אלא שתית בסתירה הרשמוה: שומרת

דהני תנאי. לתנא קמא סבר חוכלות משלו וחוכלות בתרומה לחיין חופה פוסלתה מלאכול בתרומה לחיין חופה לפסולות ורבי שמעאל סבר דיש חופה דקאמר כל שאין ביאתה מאכילתה חופה נמי פוסלתה מן התרומה לפילו היא בת כהן לחי בבא ישראל קאמר[א] לחיין חופה מאכילתה בהא לא הוה פליג תנא קמא לפי מה שפירשתי דממתני' חייבי בבא כהן ולפי מה שפי' בקונטרס לבבא ישראל נמי פליגי דאלמה לרבי אלעזר ורבי שמעון בהגעת הזמן לפילו היא פסולה יש לפרש כאן שמדקדק מדמקשיון חופה לביאה כדפי' בקונטרס דמשמע[ב] שאותה חופה כביאה ול"ת לת"ק כיון לחיין חופה דקריבא לביאה הכי נמי דפסלה אלא אי איכא למימר בפלוגתא דהני תנאי דתניא נישאו זו וזו כשרות ופסולות או שנכנסו לחופה ולא נבעלו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה נבנסו מכלל דנישאו נישאו ממש אלא לאו כגון שנכנסו לחופה ולא נבעלו וקתני אוכלות משלו ואוכלות בתרומה רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר כל שביאתה מאכילתה חופתה מאכילתה וכל שאין ביאתה מאכילתה אין חופתה מאכילתה ממאי דלמא רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה כר' מאיר סבירא ליה דאמר קדושין לא אכלה האי כל שאין ביאתה מאכילתה אין חופתה מאכילתה כל שאין ביאתה מאכילתה אין כספה מאכילתה מיבעי ליה דלמא איידי דאמר ת"ק חופה אמר איהו נמי חופה אמר רב עמרם הא מילתא אמר לן רב ששת ואנהרינהו לעיינין ממתניתין יש חופה לפסולות ותנא תונא[ג] אמן[א] שלא שטיתי ארוסה ונשואה שומרת יבם וכנוסה האי ארוסה היכי דמי אילימא דקני לה כשהיא ארוסה[ה] וקא משקה לה כשהיא ארוסה ארוסה בת משתיא היא והא תנן[ב] ארוסה ושומרת יבם לא שותות ולא נוטלות כתובה אלא דקני לה כשהיא ארוסה ואיסתתרה וקמשקה לה כשהיא נשואה מי בדקי לה מיא והתניא[ג] ונקה האיש מעון בזמן שהאיש מנוקה מעון המים בודקין את אשתו אין האיש מנוקה מעון אין המים בודקין את אשתו אלא דקני לה כשהיא ארוסה ואיסתתרה ונכנסה לחופה ולא נבעלה ושמע מינה יש חופה לפסולות אמר רבא ותסברא דהא מתרצתא היא והא כי אתא רבי אחא בר חנינא מדרומא אתא ואייתי מתניתא בידיה[ג] מבלעדי אישך[ד] מי[ו] שקדמה שביבת בעל לבועל ולא שקדמה שביבת בועל לבעל אמר רמי בר חמא משכחת לה כגון שבא עליה יבם בבית חמיה שומרת

אלא דקני לה כשהיא ארוסה ומשקה לה כשהיא נשואה. להסתם לא ממעטינן מתחת חיין להסתם נשעת השקאה היא תחת נעלה ול"ת ומנלן דקרא ממעט שסתירה היא כשהיא נשואה טעמא דטומאה תחת חיין כתיב וי"ל דכי היכי דמרבה מחיים חיים קינוי לחיבוסין נרים תרוסה (סוטה כד. ושם) ס"ק

ונקה האיש מעון. ול"ת ונוקמה כגון שבא עליה בשוגג ומשבא עליה לא ידע עדיין שנסתרה הכי הא גוונא חשיב מנוקה מעון להא כי מוקי לה ע"י גלגול לא חשיב מנוקה מעון אם זיכתה בחיבוסין

נרכה סתירה:

עליה ארוסה בבית אביה דכוותה גבי שומרת יבם שבא עליה בחיבוסין

ול"ל להכא כיון דנשעת השקאה עדיין לא עליה בוגג לא חשיב מנוקה מעון אבל על ידי גלגול שחיו יודע נשעת השקאה מנוקה מעון קרינן ביה: **דכוותה** גבי שומרת יבם בו'. פי' בקונטרס בליטנא אחרינא דמוקי לה הכי כי היכי דלא חיקשי שומרת יבם לנו להעמיד בשומרת יבם בבית חמיה ועוד דבריש פרק חרוסה (סוטה כד: ושם) קאמר בהדיא דכוותה שומרת יבם כו' ולקושיא דקאמר שביבת בעל לבועל דקאמר טעמא דכתיבי תני קראי הא כלי הוה אחיא לאחויי ארוסה שהיא נבעלת ע"י גלגול אבל נשואה מן התורה לא נבעל אחר רמי בר חמא משכחת לה כגון שבא עליה ארוס ולבוה לר"י כפירוש רשב"ם שבקונטרס למטעם שהקדוש שביבת בעל קאמר לבוחה בשומרת יבם שבא עליה יבם בבית חמיה לבבי יאחיה לחיות שטיתי שומרת יבם וכנוסה לבבי יוחנן דפליג עליה חתם לפילו בא עליה יבם בבית חמיה לא אמרינן כלחמרינן חתם ומוקי בוחתה לבבי יוחנן דפליג עליה חתם לפילו בא עליה יבם בבית חמיה לא אמרינן כלחמרינן חתם ומשקה לה כשהיא חרוסה ושומרת יבם כו' וח"ת וכיון דהני מתני' פליגי אהדדי ס"ל מאי פריך לעיל מלא דקינא לה ומשקה לה כשהיא חרוסה והתנן חרוסה ושומרת יבם כו' וח"ל לא פליגי רבי יאחיה ורבי יוחנן מלא בשומרת יבם בבא ארוסה ליבא מאן דפליג:

ט) קדושין מ: סוטה יח., ב) סוטה כג: קדושין מ: ספרי פ' נשא, ג) סוטה כח. מז: שבועות ה. קדושין מ: ספרי פ' נשא, ד) סוטה כל:, ה) [דף יח.], ו) [במדבר ה], ז) ס"ל משום לא קניל אאי חופה ס"ל בכלל, ח) ס"ל שעשה, ט) [ע"ש תוס' קדושין מ: ד"ה ממנ].

תורה אור השלם

1. וּבָאוּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים לְעֻצְבוּת בֶּטֶן וְלִנְפֹּל יָרֵךְ וְאָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן:
במדבר ה כב
2. וְנִקָּה הָאִישׁ מֵעָו�special וְהָאִשָּׁה הַהִוא תִּשָּׂא אֶת עֲוֹנָהּ: במדבר ה לא
3. וְאַתְּ כִּי שָׁטֹתִית תַּחַת אִישֵׁךְ וְכִי נִטְמֵאת וַיִּתֵּן אִישׁ בָּךְ אֶת שְׁכֶבְתּוֹ מִבַּלְעֲדֵי אִישֵׁךְ:
במדבר ה כ

הגהות הב"ח

(א) גמ' כשהיא תרוסה ואיסתתרה וקא משקה לה כשהיא תרוסה: (ב) תום' ד"ה אלא וכו' תרוסה ואיסתתרה ומשקה:

מוסף רש"י

המשך מעמוד קודם. **נשאת לכהן.** על ידי קדושי ספיס ומתרו רבנן אין הפשה חולנת נתרומה עד שתכנס לחופה, וה"ה אם נכנסה לחופה חולנת, אבל פחופה מכן לפילו נכנסה לחופה אינה חולנת, ת"ש דגדולה כיון שנכנסה לחופה ת"ש שלא נבעלה חולנת, ולמאי נלו נביאה תניא מילתא דלויה בעיון וכל שאין לה ביאה אין לה חופה (שם) אף על פי שקידושיה קדושין ע"י תניה, הואיל ואין ביאתה ביאה אין חופתה חופה והוי"ל לה כתרוסה, ולת"ג דקרין בכפרו הוא תתרו רבנן אין הפשה חולנת נתרומה עד שתכנס לחופה (שם ושם נה:). **בא עליה אחד מכל הפסולין.** כגון חלל נתין וממזר ועבד ועובד כוכבים (נדה מד: וכעי"ז סנהדרין שם ושם). **פסלה.** עשתה חללה ופסלה כלחמרינן (לקמן שם). כי תניה לתיש זכ כיון שנבעלה לפסול לה כפלה (סנהדרין שם.) מתרומת חניה אם היא בת כהן כדחניא (לקמן שם.) מנין לכהנת ליה ושבחלים שבא עליהן כו' ת"ל כי תניה לתיש זכ כיון שנבעלה לפסול לה כפלה (נדה שם) דהא ביאתה כיאה (סנהדרין נה:). עד כאן שייך לעמוד קודם.

שלא שטיתי ארוסה ונשואה. על ידי גלגול שבועה הוא מגלגל עליה זנות של תרוסין ת"ש שלא היה בו קינוי ומכלן לגלגול שבועה מן התורה (סוטה יח.). **שומרת יבם וכנוסה.** ואם היתה יבמתו וכנסה וקינא לה ונסתרה ומגלגל עליה שבועה שלא נטמאת כשהיא שומרת יבם. שומרת יבם מלפה וממתנת ליבם שייבמנה כמו (בראשית לח) ואבי

מח א מיי' פ"ד מהלכ' סוטה הלכה יז:
מט ב מיי' פ"ג מה' אה"ב הלכ' יח:
נ ג מיי' שם הל' ח ופ"ג הלכ' יח:
נא ד מיי' שם פ"ג הלכה ה:

תוספות ישנים

אמן שלא שטיתי תרוסה ונשואה וכו' הלי תרוסה היכי דמי לגלגול שקנין לה כשהיא תרוסה ופשקה לה כשהיא נשואה (ג) ואפשר דפיפא לחן מלגל אמן מלא לתמי אמן מלא לתמי זה שכתבתי ולמקרא ניחא שפיר דמוקמי לה ע"י גלגול והו תרוסה ונשואה בתרתי:

ט) נראה דיש להוסיף, וכו' שלא דקני לה כשהיא תרוסה ומשקה לה כשהיא נשואה.

מוסף רש"י (המשך)

שמר את הדבר (שיר יד) לא תשמור על חטאתי (סוטה יח:). כשסה שייך למתני גבי יבמה, לכבי שייך כשיפה לכשהיא לא תהיה אשת איש לאיש זה, שלא יבמה יקראנה לשם יבם (קדושין כד:). **ארוסה.** שקינא לה תרוס, **ושומרת יבם.** שקינה לה יבם, **לא שותות.** למעטינהו קרא (סוטה כג:) אם נסתרו, דבעינן שתת לשם (קדושין כד:). **ולא נוטלות כתובה.** שהיא גרמה לאסור עלמה עליו שנסתרה אחר קינוי, דמקינוי ואילך לא למעטינ ואפילו ניח לן דלא הטנוגת (סוטה יח:) ושומרת יבם שזיכתה חוחרת ליבמה, נהי דמוחרת מיהו לא מטעני כני למיכסף אשה זונה וחיא הספילה כתובתה (שם כג:). **בזמן שהאיש מנוקה מעון.** שלא נא עליה אחר שנסתרה עליו, שיבקדוקה המים (סוטה כח. וכעי"ז קדושין כד:). **אין האיש מנוקה מעון.** שבא עליה אחר שנסתרה (שבועות ה.). **לו:** מעון ילוף בשה החסורה לו, בין מזו שנסתרה בין מאחרת (סוטה מז:). **מבלעדי אישך.** משמע שבעלה נתן בה את שכבתו קודם לסתירה זו (סוטה כד:). **משכחת לה.** לאלמרינן למעוטי תרוסה מקרא אחרינא ולא ממעטי מהתם, כגון שבא עליה ארוסה בבית אביה. בזנות (שם).